

ОРГАНІЗАЦІЙНА ДЕВІАНТНА ПОВЕДІНКА ЯК НАПРЯМОК ДОСЛІДЖЕННЯ В СОЦІОЛОГІЇ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ

Гераськіна О.С.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

В останнє десятиріччя активно розвивається новий напрямок дослідження в соціології девіантної поведінки — дослідження організаційних девіацій.

Девіантна поведінка - це стійка поведінка особистості, що відхиляється від загальноприйнятих, найбільш поширених і усталених суспільних норм. По-перше, при вивченні девіантності і девіантної поведінки, «... мова завжди повинна йти про конкретне суспільство, конкретну нормативну систему і про відхилення від діючих в даному суспільстві норм ... По-друге, в одному і тому ж суспільстві співіснують різні нормативні субкультури (від наукових співтовариств і художньої богеми до злочинних співтовариств і субкультури наркоманів). І те, що «нормально» для однієї з них, — «девіантно» для іншої або для суспільства в цілому».

Якщо ми говоримо про організаційні девіації, то маються на увазі відхилення від внутрішніх норм, прийнятих і поширених в трудовій організації. Нормативна система організації включає до себе норми, вимоги та цінності різного рівня впливу, обов'язковості виконання та різного рівня контролю. Сюди відносяться: загальнодержавні, конституційні норми, які є обов'язковими для виконання всіма громадянами країни і регулюються державним апаратом; відомчі акти, укази інструкції, які поширені в сфері діяльності організації; формальні, офіційно закріплені норми і правила організації і неформальні норми, традиції, прийняті серед співробітників (етика спілкування, норми поведінки, соціально-психологічний клімат).

Таким чином, будь-які відхилення від зазначених норм визначаються як організаційні девіації. Дії та вчинки девіанта (агента) оцінюються іншими співробітниками організації: колегами, керівництвом, підлеглими, партнерами і клієнтами. Важливо відзначити, що погляди цих представників оточення агента можуть відрізнятися. Проте, присутність девіанта в організації несе із собою ряд ризиків і загроз, які керівництво і адміністрація підприємства прагнуть звести до мінімуму або уникнути повністю. Для цього необхідна наявність методів та інструментів по роботі з організаційними девіантами, які включають до себе способи ідентифікації різних типів організаційних девіантів і набір ефективних способів реагування та контролю.